

VykortsNytt

Nr 1/2011

Eskilstuna Vykortsförenings medlemsblad - 2011-04-20

Årsmöte 2011

Lördagen den 29 januari 2011 höll Eskilstuna Vykortsförening sitt 8:e årsmöte. 20 medlemmar anslöt till mötet.

Våren program

Vårens program för 2011 fastställdes (fanns med i kallelsen till årsmötet).

Efter årsmötesförhandlingarna visade Rolf Adolfsson gamla Eskilstunabilder. Det var inte enbart egna foton som visades utan Rolf hade även ett antal riktigt fina gamla vykortsvyer att visa. Därefter intogs kaffe och tårta.

Allmänna läroverket, vykortet postgånget 1910.

Därefter tackade ordföranden för dagens möte och ett speciellt tack till Rolf Adolfsson. Ordföranden påminde om Vykortsmässan som går av stapeln den 26 februari i Seniorcentrum. Ordföranden påminde även om att ingång i år får ske från Gymnastikgatan.

Styrelse 2011

Ordförande

Lennart Pettersson (omval 2 år)

Sekreterare

Yvonne Karlsson (ytterligare 1 år)

Kassör

Anita Larsson-Jansson (2 år - nyval)

Ledamot

Folke Johansson (ytterligare 1 år)

Suppleant

Anders Johansson (1 år – omval)

Revisorer

Inga-Lill Hedin, sammankallande, (1 år - nyval)

Annethe Norberg Andersson (1 år – omval)

Valberedning

Frasse Szabo (1 år – omval)

Rapporter från utställningar och medlemsaktiviteter våren 2011

◆ Besök på Lantmäteriet

Torsdagen den 10 februari besökte ett 10-tal medlemmar Lantmäteriet som har sin verksamhet i Värjan.

Här visades kartor och annat som Lantmäteriet har i sin verksamhet. En guldgruva för den som vill se hur det såg ut förr i tiden och kanske jämföra med dagens vyer.

◆ Vykortsvisning på varuhuset Smedjan

En jämn ström av betraktare hade vägarna förbi vår vykortsvisning i varuhuset Smedjan.

Den 12 februari invigdes utställningen, som var placerad i utrymmet strax intill ICA-butiken på

Smedjan. I halvtid byttes några av motiven ut, vilket gjorde att det inte gjorde något om man hade vägarna förbi igen.

Även här var det många som kände igen sig och kunde konstatera att det är synd på alla rivningar av kvarter som ägt rum i centrala Eskilstuna. En del kanske varit nödvändiga, medan andra ägt rum av andra skäl.

Strömsholmen. Vykortet postgånget 1910.

◆ Vykortsföredrag och bildvisning på Eskilstuna Stadsmuseum - Faktorimuséet

Lördagen den 24 februari var det så dags igen för Lennart Pettersson och Erik Vieweg att sätta upp bilder med

eskilstunamotiv i Eskilstuna Stadsmuseums lokaler.

Denna gången var det kvällstid som gällde för föredraget som Lennart Pettersson höll. Ett 20-tal åhörare kom och lyssnade.

Repris kanske det inte blir, men ett nytt föredrag kommer Lennart att hålla torsdagen den 19 maj kl 18.00 i samma lokal. Även vid detta tillfälle kommer det att finnas en utställning uppsatt.

◆ Vykortsmässa 2011

Fler och fler besöker vår vykortsmässa. Att vykortssamlandet ökar märks tydligt. Det är fler och fler som specialiserar sig på olika områden. Det är i alla fall vad man tror när man lyssnar till besökarnas sökområden. 80 000 kort fanns att

bläddra igenom för att finna just sitt kort!

Årets mässa, som ägde rum lördagen den 26 februari, besöktes av lite drygt 300 personer. Många av säljarna hade anmält sitt intresse på ett tidigt stadium. Detta medförde att borden var i stort sett uthyrda när Mässgeneralen, Frasse Szabo, skulle börja planera för placeringen av borden.

Drottninggatan och Järnvägsplan. Vykortet är postgången 19210

Besökarna sökte inte bara topografiska vyer utan även kändisar, industri och reklammotiv.

Inga-Lill Hedin skötte ruljansen i caféet. Att få sätta sig med en god kopp kaffe och en god smörgås när man jobbat hårt bland

vykortshögarna är alltid ett uppskattat inslag!

Uppskattade bildvisningar genomfördes av Frasse Szabo och Lennart Pettersson där Frasse gav exempel på samlarområden och Lennart visade Eskilstunamotiv.

När mässan stängde var de 18 säljarna nöjda, precis som arrangörerna.

Nästa gång kommer mässan att äga rum lördagen den 25 februari 2012.

Klosters kyrka. Vykortet är postgånget 1930-tal.

◆ Vykortsvisning på Hörselskadades förening i Eskilstuna

Lördagen den 12 mars hölls årsmöte i Hörselskadades förening.

Vid detta tillfälle ombads Yvonne Karlsson att visa några Eskilstunabilder. Många kände igen sig i bilderna från förr, och några av dem som deltog i mötet hade minnen från både Statt och andra vyer som visades. En uppskattad bildvisning som tog lite längre tid än vad som var planerat. Vacker tulpanbukett fick Yvonne som tack för visningen som även innehöll några helgkort.

◆ Mälardalsträffen i Västerås

I Västerås postterminal ägde Mälardalsträffen rum lördagen den 19 mars. Någon organiserad samåkning till denna träff var inte anordnad, men ordföranden, som tillsammans med föreningens

sekreterare, besökte träffen fann att några av föreningens medlemmar också hade hittat dit.

Antalet besökare kändes som få, men vid dagens slut hade ändå ca 200 besökare passerat entrén.

Borden var uppdukade med både vykort och frimärken.

En trevlig bekantskap gjordes med en kille som jobbat länge inom posten och därmed skaffat sig kunskap om alla de postorter som finns i vårt avlånga land. Imponerande kunskap som vi tog del av då vi fick ett motiv på någon ort som man inte hade en aning om var det låg.

Nästa Mälardalsträff äger rum i höst och kommer även den hållas i Västerås.

Vy från kyrktornet. Vykortet är postgånget 1902.

◆ **Månadsmöte den 26 mars 2011**

Ordföranden inledde mötet med att informera om vad som hänt sedan senaste medlemsmötet. På programmet i övrigt stod: Prastund och vykortsbyte.

Mötet avslutades med att ordföranden påminde om utflykten till Enköping den 2 april.

◆ **Antik- och Samlarmässa i Enköping den 2 april 2011**

På parkeringen vid ICA Ekängen i Eskilstuna samlades drygt 10 medlemmar för gemensam färd till S:t Illianshallen i Enköping. När sällskapet kom fram till Enköping var alla parkeringsplatserna slut och sällskapet fick leta i

närområdet efter en plats att kunna ställa ifrån sig bilen. Kön in bearbetades snabbt och effektivt av organisationens medhjälpare. Väl inne i hallen startade letandet efter vykort och annat. Fynd eller inte, men några hade vykort med sig hem, andra hade funnit annat som intresserade dem.

I vimlet påträffades även här medlemmar som tagit sig till Enköping på egen hand.

Någon uppskattad besökssiffra har i skrivande stund inte kunnat påträffas. Men en sak är säker, samlandet av både det ena och andra lockar ut folk på lördag förmiddag. Här fanns frimärken, mynt, dukar, pillerburkar, glas,

porslin, böcker, leksaker, vykort, filmisar, bokmärken och mycket, mycket mera!

När klockan gått mot ett-tiden på dan hade en del fått nog och drog hemöver med full bil. Andra höll ut en stund till.

◆ Tips på framtida aktiviteter

För den som vill fynda mer tipsar vi om Lindens loppis som äger rum lördagen den 30 april, kl 10-15. Lördagen den 7 maj är det dags för ännu en loppis i Lindens regi, denna gång i en något mindre omfattning.

Pilkrog. Vykortet är postgånget 1940-tal.

♦ Vykortsvisning på EskilstunaMagasinet

Det är inte enbart vykort som kommer att visas på EskilstunaMagasinet utställning den 9 juli. Även bokmärken kommer att finnas med där.

EskilstunaMagasinet har en gång i månaden en temadag där man kommer att ta upp olika områden inom tryckeriområdet. Lördagen den 9 juli är det alltså dags för vykort och bokmärken.

Lennart Pettersson kommer att hålla ett föredrag om vykort och visa ett antal eskilstuna- med omnejd-bilder. Men, som sagt, det är inte enbart vykort som visas vid detta tillfälle, utan även bokmärken.

Djurgården. Vykortet är postgånget i början av 1900-talet.

Rune Erikssons Minne

Rune Erikssons Minne har som ändamål att vara till gagn för Torshälla Frimärksklubbs och Eskilstuna Vykortsförenings verksamhet inom det postala samlarområdet och då främst riktad mot ungdomar.

Den handläggs av två ombud från varje förening. Eskilstuna Vykortsförening representeras av Rune Lennstrand och Frasse Szabo. Från Torshälla Frimärksklubb är Janne Nyberg och Inge Johansson utsedda till representanter.

Plusgirokonto: 549772-2 och Bankgiro: 617-2415, står öppet för bidrag. Märk betalningen med "Rune Erikssons Minne".

Månadens vykort

Månadens bild MARS 2007

Brogatan/Nyforsgatan - Vykort postgårnet 1904. Det var så här man använde vykortet i början av förra seklet. Ingenting, förutom adressen, fick skrivas på "baksidan".

Nyforsgatan-Brogatan i Nyfors.

Byggnaden till vänster upp-fördes år 1901 på Nyforsgatan 24, där hade Eskilstuna arbetares konsumtionsförening sin butik under tidigt 1900-tal. Huset revs i juni år 1969 men själva tornet är bevarat som minne av den gamla fastigheten och står numera mitt på Nyforsgatan. Det är en av de få detaljer som finns kvar efter rivningen av det gamla Nyfors på 60- och 70-talet.

Tvåvåningshuset i trä på andra sidan, Nyforsgatan 22, inköptes av

Nyfors Municipalsamhälle och användes som "stadshus". Det revs 1956.

Västermarken - Nyfors - börjar bebyggas på allvar på 1870-talet utan vare sig stadsplan eller byggnadsordning, vilket fick betydande hygieniska konsekvenser med bl a. svåra epidemier.

År 1889 bildades här ett municipalsamhälle med egna brand-, byggnads-, hälso- och ordningsstadgar. År 1907 inlemades Nyfors i Eskilstuna stad.

Nyfors Centrum, Brogatan går rakt fram mot Östra Åsgatan. Nyforsgatan korsar Brogatan. Fotot är taget den 4 mars 2007. Fotograf: Kjell Karlsson

Idag finns ingenting av det gamla kvar - förutom tornet som nämns

ovan. I det borte huset till vänster inryms idag förutom bostäder en livsmedelsaffär, m.m. Tidigare har här funnits både postkontor och systembolag.

I huset till höger - där en gång stadshuset låg finns idag det populära stället Underhund. Där arrangeras loppis och olika arrangemang av annan natur. Det nya Nyfors byggdes upp under 60- och 70-talet.

Månadens bild APRIL 2007

Korsningen Nygatan/Careliigatan 1904.

Vy över korsningen Nygatan-Careliigatan i centrala delarna av Eskilstuna.

Här ses den första eldrivna brandbilen i Sverige som inköptes 1902 till Eskilstuna för 9.000 kr.

Brandbilen är en redskapsvagn och gör en hastighet av 20 km/h i ca 20 km. Det är den äldst bevarade brandbilen och är numera uppställd i nya Brandstationen på Carlavägen i Eskilstuna.

Till höger skimtar Tekniska skolan som uppfördes 1883 efter ritningar av arkitekt Emil Befwe i nyrenässansstil med klassicistiska inslag.

I förgrunden syns byggnader både till höger och vänster. Vet inte vad dessa inrymde, men kanske någon annan vet? En sak är i alla fall säker - inget av dem finns kvar idag.

Korsningen Nygatan Careliigatan. Trafiken har ökat dramatiskt. Bredden på gatan likaså. Fotot är taget den 4 mars 2007. Fotograf: Kjell Karlsson

Inte mycket är sig likt. Gamla Tekniska Skolan finns kvar. Tredje våningen tillkom åren 1905-1907. Bakom skolan skymtar Stadshuset. Mitt emot Gamla Tekniska Skolan ligger Fristadsskolan som idag inrymmer KomVux. Huset i förgrunden, till höger, inrymmer olika butiker (livsmedel och zoo) och restaurang i gatuplan. Övriga våningar inrymmer bostäder. Fotot är taget i slutet av februari 2007.

Månadens bild MAJ 2007

Vy över Strömsholmen i centrala delarna av Eskilstuna.

Strömsholmen benämndes Fårkätteholmen under 1600-talet. Senare kallades holmen även Havretäppan eller Sliphusholmen. Det senare härrör förmodligen från "Stora sliphuset" som uppfördes i början av 1800-talet.

Ett nytt stort Sliphus uppfördes 1891, vilket syns till vänster på översta vykortet. Detta var kanske

ett av de första "nätverkshusen" som fanns i Eskilstuna? Det hyrdes nämligen ut lokaler till småföretagare som här kunde få tillgång till elektricitet till sin verksamhet. Byggnaden revs 1954.

Strömsholmen med dess restaurang någon gång på 1930-talet.

Till höger ses Bolinder Munktells fabriksbyggnader. Munktells

Mekaniska Verkstad 2007. Idag inryms hotell och museum i byggnaden. Tillbyggnad sker till höger om porten. Fler hotellrum behövs! Fotot är taget den 1 februari 2007. Fotograf: Yvonne Karlsson

Strömsholmen 2007 Fotograf: Yvonne Karlsson

Sliphuset och restaurangen är borta. Bolinder Munktell finns dock kvar. Där bedrivs visserligen annan verksamhet idag än tidigare. I området finns ett av det mest spännande och expansiva "nätverkshusen" (Munktell Science Park) i Eskilstuna. Under sommartid blomstrar ändå verksamheten på Strömsholmen. Här hålls konserter, festivaler och uppträdanden av klass. Tivoli med lottstånd i långa rader, öltält och annat som har med nöje att göra. En del Eskilstunabor tar tillfället i akt, när solen värmer gott, att ligga och sola, äta picknickkorgens innehåll m m där ute. Visst vore det väl trevligt att få en

restaurang av klass att besöka återigen?

Gångbron från Hamngatan över till holmen byggdes upp igen under 2006.

Fotot är taget i slutet av april 2007.

Medlemsavgift 2011

Har du missat att betala medlemsavgiften? Nu kan du betala in den till Pg: 54 97 72-2 eller Bg: 617-2415.

Årsavgiften är 100 kr. Ange ditt namn och/eller medlemsnummer (om möjligt).

Ett vykort berättar

Gamla vykort kan, som vi vet, berätta väldigt mycket. Oftast får vi upplysningar av topografisk karaktär. Det är väl oftast den typen av information som vi söker, men någon gång ser man kanske något som inte är så känt för betraktaren och som man kanske skulle vilja veta litet mer om. Det kan också vara så att man har något man skulle vilja berätta litet mer om, som till exempel nedanstående objekt ur Vykortsnytt nr 3/2010.

Bilden visar Gevärersfaktoriets södra flygel. Den skjuttunnel i plåt – 85 meter lång (i bildens mitt) vilken byggdes av Munktells 1910 - utvisar platsen för en av Faktoriets tidiga skjutbanor. Här sköt man

över Lillån (i bilden från vänster till höger) mot ett kulfång beläget i anslutning till den gamla faktoriverkstaden vilken revs i slutet av 1830-talet.

När skjutbanan uppfördes är inte bekant för författaren men den fanns i alla fall under tiden för "förändringen", d.v.s. från de år när man började ändra om 1867-års gevär till 8 mm gevär m/1889. Med de krav som nu kom att ställas krävde omedelbara möjligheter till att kunna genomföra skjutningar inom verkstadsområdet – dels skottställningar (inskjutningar) av tillverkade vapen, dels skjutningar av teknisk försökskaraktär. Det sistnämnda skulle under en period tarva mycket av Gevärersfaktoriets tid. Anledningen för detta var det nya svenska röksvaga krutet Apyrit. Apyriten var inte kemiskt stabil utan förändrades över tid. Efter 4 månaders lagring hade Apyriten ändrat sig så pass mycket att träffläget på 300 meter låg mellan 8

till 9 decimeter över träffläget för patroner laddade med det tyska Troisdorfkrutet vilket innebar en höjning av kulans utgångshastighet av nästan 200 m/s. Ett antal sprängda vapen noterades. Efter något år av intensivt arbete kunde dock problemen lösas (nytt krut). Precisionskravet vid skottställning av 8 mm gevär m/1889 var att träffbilden inte fick överstiga 75 mm (3 skott). Vapnet ansågs också med de dåtida kraven som mycket gott.

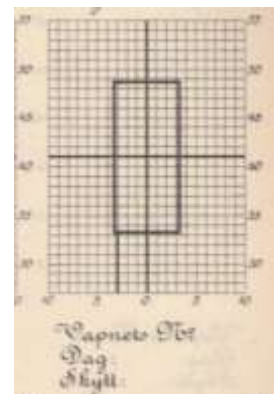
Så kom då Mauserperioden. Här skulle producerade vapen - karbin m/94, gevär m/96, kulsprutegevär m/21 m. flera typer – skottställas, något som gjordes dagligen. Vidare skulle här också komma att genomföra olika ballistiska och tekniska försök.

Kraven vid skottställning på 1920- o. 30-talen av det legendariska svenska Mausergeväret (gevär m/96) - vapnet som är bekant för en stor del av

VykortsNytts manliga läsare - var att två skott av tre skulle falla innanför en rektangel av 153x68 mm. Tavlan var centimeterrutad och skjutavståndet fortfarande 85 meter.

50 vapen på 1,5 timme var det pensum vilket skulle medhinnas. I tiden skulle också omskjutning ske vid behov samt eventuellt byte av korn.

Skottställningsta-
vian med
inskriven
rektangel
153x68 mm

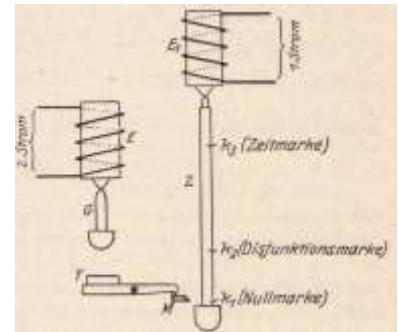

I anslutning till tunneln genomfördes också mätningar av projektilhastighet. Vid hastighetsmätningarna kunde man i inledningsvis inte kombinera dessa med skottställningen utan hastighetsmätningarna fick utföras separat. Den tekniska apparatur, vilken

långt fram på 1960-talet skulle komma att användas för mätning av projektilhastighet, var le Boulengés flygtidsmätare konstruerad 1857. Apparaten är en sinnrik konstruktion där hastigheten för en given sträcka mäts av två fallande stavar. De två elektromagneterna är placerade på ett stativ vilka bär två metallstavar. När gevärskulan lämnar vapnets mynning skjuts ledningen till elektromagnet nr 1 av, elektro-magneten blir strömlös och metallstaven börjar att falla fritt. Stoppet startas av att gevärskulan bromsas upp av en hård stålplåt vilken är elektriskt förbunden med elektromagnet nr 2. Pansarplåten svänger undan och strömmen bryts till magnet nr 2 varvid stav nr 2 börjar att falla. Stav nr 2 faller på en tryckplatta som vid stavens anslag frigör en fjäderuppspänd "kniv". Kniven slår in ett märke på stav nr 1 vid passagen av kniven. Flygtiden blir då lika med falltiden för stav nr 1 till av kniven genererat

märke minus falltiden för stav nr 2. Medelhastigheten blir då $v=s/t$.

Vidstående skiss visar principen för le Boulengés flygtidsmätare

Om Gevärsfaktoriet kan förstås berättas mycket, mycket mer!

Claes-Göran Roos

Scanning av diabilder

Har du diabilder som du skulle vilja ha hjälp med att scanna in?

Vår medlem, Annethe Norberg Andersson, har en scanner som hon kan scanna in diabilder med.

Prisuppgift får du av Annethe!

Du når henne på mail:

annethe@zeta.telenordia.se och

på telefon 016-42 04 55

Redaktion:

Lennart Pettersson (Ansv. utg.)

Yvonne Karlsson (Red.)

Telefon:

Y Karlsson: 016-51 75 95 (bost),

0739-403 447 (mobil)

L Pettersson: 016-12 46 04

Adress till VykortsNytt:

Eskilstuna Vykortsförening

c/o Y Karlsson

Lindgärdesvägen 15, 633 47 Eskilstuna

Epost :

Y Karlsson : webmaster@etunavykort.se

L Pettersson : ordforande@etunavykort.se

NÄSTA NUMMER

Kommer i juni 2011!

Vill du ha med text ber vi dej sända denna till redaktören senast 5 maj.

Eskilstuna Vykortsförening

önskar

alla sina medlemmar och läsare

En riktigt Glad Påsk

